

Anna Teada rakenduse kaudu saab mugavalt teatada heakorraga seotud muredest

lk 3

Uudised koolidest

lk 4-5

Varangul toimus kolme külaseltsi koosloomes sündinud perepäev

lk 6

November 2024, nr 10

Haljala kiriku tegemistest

Kindlasti olete märganud, et Haljala aleviku visuaal on muutunud kaunimaks ja seda juba ka kaugelt vaadatuna. Haljala kiriku suured ja nähtavad restaureerimistööd said piduliku lõpp-punkti Haljala koguduse kaitsepühaku Püha Mauritiuse nimepäeval 22. septembril, kui toimus piiskoplik missa ja remonditööde õnnistamine. Jah, aga Haljala kirik on nagu Tallinna linn, et lõpuni valmis ei saa vast kunagi, ikka on vaja midagi parandada, restaureerida või uuemaks muuta. Ees ootavad tööd käärkambris, torni aluses ruumis ning parandamist ja töökorda seadmist ootab ka suur ja ajalooline G.Normanni poolt valmistatud orel.

Aga ometi pole kogu ehitusprotsessi jooksul kordagi kirik suletud olnud. Alati on leitud võimalus teenistusi läbi viia ning hea tava kohaselt pühapäeviti ka kirikus remonditööd ei teostata. Aga hetkel võib öelda, et kirik on nii seest kui väljast kaunis! Seda on märganud ja juba ka tunnustatud, kuid peamine on siiski see, et kirik on leidnud kasutust ja teenib kogukonda. On toimunud nii kontserte, teatrilavastusi, filmi näitamist aga samuti ka jumalateenistusi, matuseid, leeritamisi ja juba on ka uuritud võimalusi laulutamisteks.

Hetkel on hingede aeg. Hingedepäeva kontsert tõi kirikusse palju kuulajaid nautima klassikalist muusikat ja head koorilaulu. Ees ootab meid adventi- ja jõuluaeg, mis täidavad kiriku taas muusika ja hõõrusega. Haljala kirik on alati avatud huvilistele ja ootab oma soovide pinkidega ka külmal ajal sisse astuma, kas siis kuulama, mõtisklema või rõõmsaid või kurvemaid sündmusi läbi viima.

Rahulikku hingede aega,

Margus Laigu
Haljala alevikuvanem
Haljala koguduse juhatuse liige

Kohalike tagasiside aitab kujundada Haljala-Kukruse vahelise uue maanteelõigu trassikoridori alternatiive

Septembris toimus Haljala-Kukruse vahelise maanteelõigu esialgsete trassikoridori alternatiivide tutvustamiseks ja tagasiside kogumiseks neli avalikku koosolekut, mis pakkusid trassilahenduse esiletõstmiseks väärtuslikku teavet.

Riigi eriplaneeringu projektijuhti Anne Martini sõnul aitasid kohtumised paremini mõista inimeste hoiakuid. „Soovime planeerimisel arvestada ka kohalike elanike huvidega. Nende põhjalikud teadmised piirkonna elust ja

olust aitavad märgata uude võimalusi, et leida parim lahendus,“ ütles ta. Martin lisas, et kuivõrd riiklikud eriplaneeringud võivad mõjutada piirkonna elanike harjumuspärasel elukorraldus, on kohalike probleemkohtade esiletõmine terviklikuma plaani loomiseks eriti oluline.

Avalikel koosolekutel osalenud inimeste hoiak uue maantee suhtes oli valdavalt positiivne. Kohalike toetatav suhtumist peegeldab ka hiljuti valminud Norstati uuring, millest selgus, et

Haljala-Kukruse vahelise uude maanteelõiku suhtub positiivselt 81% Ida-Virumaa ja 84% Lääne-Virumaa inimestest. Poolehoidu projekti suhtes kinnitasid ka septembris ja oktoobris toimunud piirkondlikud fookusgrupi vestlused kogukonna esindajate ning ettevõtjatega, kus toodi uue maanteelõigu peamiste väärtustena välja ohutuma ja kiirema liiklemise. „Erinevates formaatides kogutud tagasiside kohalikelt on väga oluline, sest aitab esialgseid trassialternatiive täpsustada.

Samuti esitati ettepanekuid täiendavate alternatiivide visandamiseks. Lõpuks on tähtis, et valmiv trassilahendus vastaks nii kohalikele kui ka riiklikele huvidele,“ ütles Martin.

Nii avalikel koosolekutel kui ka fookusgrupi vestlustes kerkis esile mitmeid küsimusi. Peamiselt puudutasid need trassikoridori alternatiividel või nende vahetus läheduses elavaid inimesi ja asuvaid elamu. Samuti tunti huvi keskkonnaaspektide üle ja uuriti, millist mõju avaldab uus maanteelõik põlluma-

jandussektoris tegutsevatele ettevõtetele, kelle põllumaad on mitmed alternatiivide elamute vältimiseks kavandatud ja kelle rasketehnika tänasel põhitrassil pidevalt liigub ning seda ületab. „Esialgsete trassikoridori alternatiivide tutvustamine on üks samm pikas protsessis ja soovime, et inimesed saaksid kogu eriplaneeringu koostamise vältel enda küsimustele võimalikult täpselt vastused. Kohtumised näitasid, milliste teemade selgitamisele peame tulevikus veel rohkem tähelepanu pöörama,“ märkis

Martin.

Kohalike elanike aktiivne osavõtt avalikest koosolekutest annab märku inimeste soovist rääkida kaasa nende kodukohta mõjutavatel teemadel. Teisalt pakub iga esitatud küsimus, arvamus ja ettepanek võimalust projekti järgnevaid samme võimalikult tõhusalt planeerida. „Konstruktiivne tagasiside on võtmetähtsusega, et tagada tasakaalustatud lahendus ja kõiki osapooli arvestav protsess. Täname kõiki osalejaid väärtusliku panuse eest,“ ütles Martin. Ta lisas, et

saadud tagasiside põhjal tehtud muudatustest trassialternatiivides on uuesti plaanis teavitada ka maaomanikke. Sealt edasi on praeguse ajakava kohaselt järgmine suurem etapp 2025. aasta teises poolest, mil eeldatavasti saab tutvustada mõjude hindamise tulemusi.

Lisainfo:

Anne Martin
Haljala - Kukruse 2+2
teelõigu eriplaneeringu
projektijuht
anne.martin@agri.ee
+372 5802 3933

DETAILPLANEERINGUD

Eisma külas Kunnari-Madise kinnistu detailplaneeringu kehtestamine

Haljala Vallavalitsus teatab, et Haljala Vallavalitsuse 07.11.2024 korraldusega nr 214 kehtestati Eisma külas Kunnari-Madise kinnistu detailplaneering. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on elamumaa sihtotstarbega krundi moodustamine, ehitusõiguse

määramine elamu ja abihoonete püstitamiseks, samuti tehnovõrkude ja -rajatiste võimaliku asukoha määramine krundil ning servituutide seadmise vajaduse ja kitsenduste määramine. Detailplaneeringuga määratakse krundile pos 1 ehitusõigus ühe kuni 8,0 m kõrguse elamu ja

kahe kuni 6,0 m kõrguse abihoone rajamiseks. Ehitisealune pind elamul on kuni 200 m² ja abihoonetel kokku kuni 50 m². Juurdepääs planeeringualale on tagatud Rannalaine teelt (munitsipaalomand). Planeeringuala suurus on 5000 m², mis moodustatakse suuremast Kunnari-Ma-

dise katastriüksusest. Detailplaneeringu lahendus on kooskõlas kehtiva Vihula valla üldplaneeringuga. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju KeHJS § 22 mõistes.

Planeeringumaterjalidega on võimalik tutvuda Haljala Vallavalitsuses, Haljala

valla veebilehel kehtestatud detailplaneeringute rubriigis <https://www.haljala.ee/kehtestatud-detailplaneeringud> ja riiklikus planeeringute andmekogus PLANK.

Karepa külas Nõmme maaüksuse detailplaneeringu algatamine

Haljala Vallavalitsus teatab, et Haljala Vallavalitsuse 24.10.2024 korraldusega nr 203 algatati Karepa külas Nõmme maaüksuse detailplaneeringu koostamine. Planeeringuala suurus on ca 5,96 ha. Detailplaneeringu koostamine on kooskõlas kehtiva Vihula valla

üldplaneeringuga.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on planeeringuala jagamine kruntideks, hoonestusalade ja ehitusõiguse määramine üksikelamute ja abihoonete püstitamiseks, tehnovõrkude ja -rajatiste võimalike asukohtade määramine kruntidel

ning servituutide seadmise vajaduse ja kitsenduste määramine. Samuti antakse põhimõtteline lahendus planeeringuala haljastusele, heakorrale ja liikluskorraldusele. Juurdepääs planeeringualale tagatakse Völe-Vainupea-Kunda kõrvalmaanteelt (riigiomandis).

Kehtiva Vihula valla üldplaneeringu kohaselt jääb Nõmme kinnistu elamumaa reserv maakasutuse juhtotstarbega alale, Vainupea-Rutja-Karepa-Toolse-Kunda rannik I klassi väärtusliku maastiku alale ja detailplaneeringu koostamise kohustusega alale. Planeeringuala asub üldpla-

neeringu põhijoonisel näidatud Karepa perspektiivsel elamualal.

Detailplaneeringu koostamiseks vajalikud uuringud on kirjas planeeringu lähteseisukohtades, mis on kättesaadavad Haljala valla veebilehel <https://www.haljala.ee/algatatud-detailplaneeringud>.

Detailplaneeringu algatamise taotlus
(Käsmu külas Kalaoja ning Eru külas Tuulise ja Kalaoja)

Haljala Vallavalitsusele esitati 27.09.2024 Käsmu külas Kalaoja ning Eru külas Tuulise ja Kalaoja maaüksuste detailplaneeringu algatamise taotlus. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on planeeringuala jagamine

kruntideks, ehitusõiguse määramine üksikelamute ja abihoonete püstitamiseks ning kogukonnahoone püstitamiseks, samuti tehnovõrkude ja -rajatiste võimalike asukohtade määramine krundil ning servituutide seadmise vajaduse ja kitsen-

duste määramine. Vastavalt detailplaneeringu algatamise taotlusele soovitakse elamukrundile kuni nelja hoonet (ühte elamut ja kuni kolme abihoonet). Juurdepääs planeeringualale tagatakse Haljala-Käsmu kõrvalmaanteelt (riigiomandis).

Kehtiva Vihula valla üldplaneeringu kohaselt asub planeeringuala enamasti elamumaa reserv maakasutuse juhtotstarbega alal ja väikeses osas maakasutuse juhtotstarbega alal, enamasti detailplaneeringu koostamise kohustusega alal

ja kogu planeeringuala ulatuses I klassi väärtusliku maastiku alal.

Tulenevalt PlanS § 9 lg 1 on planeerimismenetlus avalik. Igäihel on õigus osaleda planeerimismenetluses ja selle ajal avaldada arvamust planeeringu kohta.

OLE VALMIS

Haljala vallas on alustatud oma külade (kantide) kriisiplaanide koostamise koolitusprogrammi. Võsu kandis (Võsu alevik ja Koljaku küla) on moodustatud kriisimeeskond, kes osaleb koolitustel ja koostab ka piirkonna kriisiplaani. Suureks abiks kriisimeeskonnale on kohalikud päästetehed. Koos kaardistame infot millised vajadused peaksid olema erinevate kriiside puhul kogukonnale tagatud, kuidas ettevalmistada nende vajaduste rahuldamine parimal moel ja kuidas tulla toime kriisiolukorras.

Väga oluline on kuidas elanikud ise

valmistuvad sellisteks juhtumiteks. Kõigile meile on tulnud postiga Päästeametilt poolt koostatud brošüür "Ole valmis", info ka internetis olevalmis.ee. Iga maapäevane peaks läbi mõtlema kuidas tulla toime, kui kaob elekter, ehk muretseda juba varakult generaator. Kust saada joogivett, kuidas ja kellega sidet luua kui mobiililevi pole, millised toidutagavarad soetada jne. Kriisiolukorras kontakte otsida või hakata mõtlema selle peale on hilja.

Võsu ja Koljaku piirkonna elanikud, kellel on mootorsag, ATV, saan, generaator või muusugune tehnika ja oled

nõus kriisiolukorras meie piirkonnale abi pakkuma, anna enda kontaktid teada aadressile vosukriis@gmail.com.

Hea oleks ka teada, kas meil on meditsiini- ja päästeettevalmistusega inimesi. Ka teie kontaktid on vajalikud. Saame operatiivselt abistada meie vabatahtlikke päästjaid.

Hea aleviku inimene, võta tõsiselt ettevalmistustööd, mõtle oma võimalused ja vajadused läbi ja hakka neid ellu viima!

Reina Kaptein

Võsu alevikuvanem

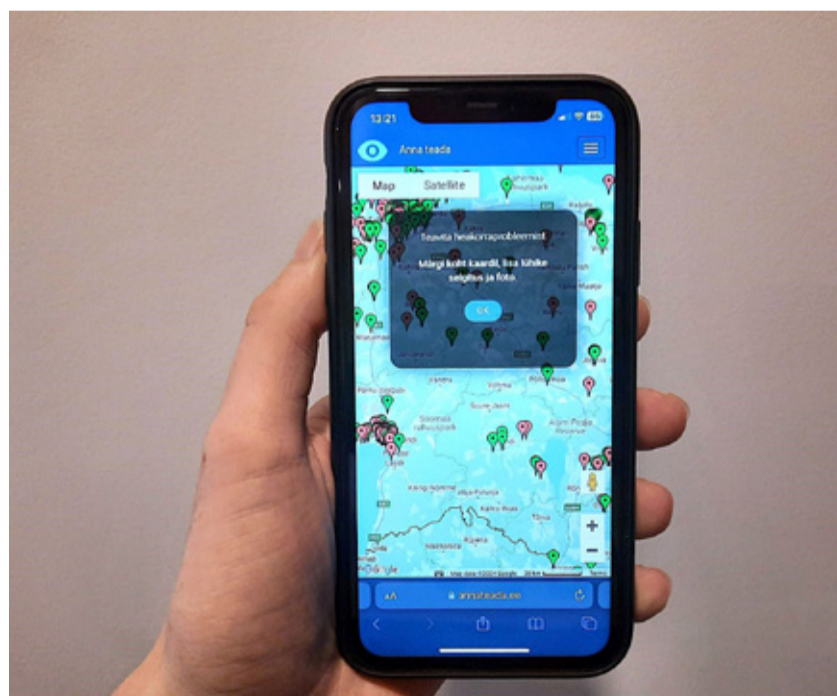
Anna Teada rakenduse kaudu saab mugavalt teatada heakorraga seotud muredest

Üle-eestiline kaardirakendus Anna Teada on osutunud tõhusaks vahendiks kohalike omavalitsuste ja elanike vahelistes heakorra küsimustes. Rakenduse kaudu on viimase aasta jooksul laekunud üle 13 000 vihje.

Eesti Linnade ja Valdade Liidu (ELVL) IT projektijuht Kaimo Käärman-Liive sõnul näitab rakenduse kasutusstatistika selget positiivset arengut. „Viimase aasta jooksul on laekunud üle 13 000 teavituse, millest 30% käsitles teede ja tänavate seisukorda, 25% avalikku infrastruktuuri ning 20% turvalisuse ja valgustuse küsimusi,“ täpsustas Käärman-Liive. Samuti tõi ta esile, et omavalitsused on näidanud suurt reageerimisvõimet, lahendades 70% probleemidest keskmiselt kümne tööpäeva jooksul.

Anna Teada rakendus võimaldab elanikel hõlpsasti teatada muredest, mis mõjutavad nende elukeskkonda, lisades probleemile asukoha kaardil, lühikese selgituse ja soovi korral ka foto. Teated edastatakse automaatselt vastavale ametiasutusele, kus neid käsitletakse vihjetena. Rakenduse kaudu saab jälgida teavituste menetlemise seisu: roheline marker tähistab, et probleem on teadmiseks võetud, punane aga käsitlemata teavitust.

Haljala valla arendus- ja kommunikatsioonijuht Kent Kerner julgustab

vallaelanikke rakenduse kaudu vallale vihjeid saatma: „Viimasel ajal on küll levinud, et murekohad jõuavad Facebooki, kuid ametnikud Facebooki valdavalt oma tööks ei kasuta ja seetõttu pole see vallavalitsusega suhtlemiseks just kõige operatiivsem viis. Soovitame Anna Teada rakenduse kaudu heakorraprobleemidest teada anda. See viis tagab ka,

et mure jõuab õige vallaametnikuni ja lahendus on siis kiirem tulema,“ sõnas Kerner.

Mobiilirakendust Anna Teada saab alla laadida nii Androidi kui iOS-i seadmetele. Haljala valla veebilehelt on võimalik Anna Teada rakenduse kaudu vihjet saata sellelt lingilt: www.haljala.ee/et/teavita-probleemist.

Haljala alevikus Rakvere mnt 23 projekteerimistingimuste andmine

Haljala Vallavalitsus algatas projekteerimistingimuste andmise avatud menetluse nr 458898 Haljala vallas Haljala alevikus Rakvere mnt 23 (katastritunnus 19101:001:0065) katastriüksusel asuva elamu abihoone (garaaž) laiendamiseks üle 33% selle esialgu kavandatud mahust ehitusprojekti koostamiseks.

Kaalutlused ja põhjendused projekteerimistingimuste andmiseks on esitatud projekteerimistingimuste eelnõus. Eelnõu ning eskiisdokumentatsioon on failidena kättesaadavad Haljala Vallavalitsuse kodulehelt:

<https://www.haljala.ee/uldinfo>

Eskiisdokumentatsiooniga saab tutvuda ka Haljala Vallavalitsuses, Tallinna mnt 13, Haljala alevik, ehitusspetsialist Tiit Jõgi juures.

Kuni 27.11.2024 saab vallavalitsuse e-posti aadressile haljala@haljala.ee või kirjaliselt aadressil Tallinna mnt 13, Haljala alevik, Haljala vald, esitada eelnõu kohta ettepanekuid ja vastuväiteid.

Lisainfo: ehitusspetsialist Tiit Jõgi, 509 8813, tiit.jogi@haljala.ee

HALJALA VALLAVOLIKOGU
II KOOSSEISU ISTUNGIDISTUNG NR 42 22. OKTOOBRI
2024 KELL 16.00 HALJALAS

Istungil osales II volikogu liiget: Leo Aadel, Leo Bergström, Siiri Heinpõld, Ahti Järve, Rainer Lille, Andi Randoja, Sven Rannar, Marko Torm, Anti Töld, Raavo Vask ja Veiko Veiert.

Istungil ei osalenud Annika Hallimäe, Annes Naan, Andres Truman, Kristel Tõnison, Aarne Vaik ja Eduard Vainu.

Otsusega nr 139 muudeti Haljala Vallavalitsuse struktuuri ja teenistuskohdade koosseisu: pikendati ehitus- ja keskkonnateenistuse koosseisu kuuluva tähtajalise eriplaneeringu projektijuhi ametikoha teenistustähtaega kuni 31.03.2026 ning haridus- ja sotsiaalteenistuse koosseisu kujundati toetuste spetsialisti ametikoht ümber sotsiaaltöö- ja tervisedendusspetsialisti ametikohaks.

Volikogu poolt vastuvõetud otsustega saab tutvuda valla kantsleis ja elektroonilises dokumendiregistris veebilehel: www.haljala.ee.

Noored esitlesid Võsu Rannaklubis lühifilmi

Oktoobrikuus valmis Võsu Noortekeskuse noortel koostöös Võsu Raamatukoguga Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu projektikonkursi raames vändatud film „Mis need pullud on?“. Film räägib rannakeele- ja kultuuri pärandist läbi rannakülades elavate inimeste mälestuste. Projekti raames said noored külastada erinevaid muuseume, võtta osa näiteringidest Toomas Kralliga, õppida Riina Laanetu käe all rannakeelt ning läbi viia intervjuusid. Kõik see aitas tutvustada noortele meie piirkonna ajalugu ning seda säilitada. Täname kõiki, kes projektis osalesid. Film on järelvaadatav <https://www.youtube.com/watch?v=KRkkWOpWNY0>.

Gerly Piiskoppel,
Võsu Noortekeskus
Piret Maurer, Võsu Raamatukogu

Küberteadlik noortekeskus 2024

Võsu noortekeskuse noored Henri Kuum, Eliise Aros, Brigita-Anett Nuija ja Hendrik Levartovski osalesid selleaastasel „Telia Cyber Battle of Nordic-Baltics 2024“ ja „Kübernaasel 2024“ küberturvalisuse võistlusel. Sel korral finaali ei pääsetud, aga noored saavutasid parima eelvoistluse tulemuse noortekeskuste arvestuses. See tõi Võsu Noortekeskusele tunnustuse „Aasta küberteadlik noortekeskus 2024“! Täname korraldajaid CTF TECH ja Telia, ning tunnustame meie tublisid ja julgeid noori.

Gerly Piiskoppel
Võsu Noortekeskus

Haljala Lasteaed Pesapuu Muumi rühma lapsed osalesid vahvas projektis

Kirjastusel Argo ilmus hiljuti raamat „Kas liblikatel on hambad? See on tore järg 2023. aasta novembris ilmunud raamatule „Miks munad kukuvad? Laps küsib, teadlane vastab“. Meie, Muumi rühma lastega, otsustasime osa võtta viimati ilmunud raamatu loomisest. Selleks kogus õpetaja laste vahvad ja uudishimust sünninud küsimused kokku ja saatis need sel kevadel Argo kirjastusele. Septembrikuus saime kirja, et Marleeni, Hermani, Agoni ja Rubeni küsimused on raamatus sees. Jäime põnevusega ootama oktoobrikuud, mil raamat trükikojast saabub. Kui õige aeg oli käes, tegime lastega toreid sügise jalutuskäigu poe juurde ning saime pakiautomaadist raamatud kätte. Koos uut raamatut sirvides ja oma kaaslaste küsimusi ning neile saadetud vastuseid lugedes oli rühmas tunda rohkelt rõõmu ja uhkustki.

Sellest raamatust leiab 60 uudishimuliku lapse 125 küsimust, millele vastasid 39 täiskasvanud teadlast ja arsti.

Meie rühmast saadetud 4 küsimuse autorid said tänutäheks isikliku eksemplari.

Soovime läbi oma igapäevaste tegemiste ikka säilitada lastes uudishimu, julgustada teadmishimu ja küsimuste esitamist.

Mari-Anna Kaasik
Muumi rühma õpetaja

Haljala kooli II korruse galeriis on lillelised maalid vahetanud värvi. Hingede-kuul tõi oma salapäraseid maalid vaatamiseks Karin Evert. Kuna õpilastele tuleb kunsti vaatlemisel vaheldusrikkust pakkuda, siis tumedates toonides, peaaegu mustad tööd vajavad lähemalt uurimist ja mõtestamist.

Kunstnik ütles, et kuidas keegi tema teoseid endale tõlgendab on väga individuaalne. Ta lisas: „Must ja pruuni kooskõla mingil moel on rahustav, elegantne. Looming ei karju ennast vaatama nagu erksates toonides tööd ja omab pigem mingit sügavamat tähendust“.

Kunstnik on päris Rakvere lähedalt ja tegeleb kunstiga tihedalt alates 2017. aastast.

Maalid on kooliseinal kuni uue aastani.

Mari Riina Mölder
Haljala kooli kunstõpetaja

Koolis näeb müstilisi maale

Müstilised maalid kaunistavad kooli seinu 2024 aasta lõpuni. Foto: Mari Riina Mölder

Haljala Kooli otsib teed ühtse kooliriietuse teel

Novembrikuu esimesel esmaspäevahommikul koolikogunemisel tervitasid Haljala Kooli algklasside õpetajad õpilasi ühtses kooliriietuses! Nende uus ja omanäoline ühtne riietus pakub nii praktilist mugavust kui ka loob värsket ühtsustunnet, mis lisab koolipäevadele erilise emotsiooni. Kogunemisel jagasid õpetajad rõõmuga oma koolivormi sünnilugu, avades kuulajatele valmistamise protsessi telgitaguseid ja põhjuseid, miks ühtne riietus neile nii väga meeldib.

Ühtne riietus on õpetajate sõnul suurepärase viisi, kuidas vähendada hommikust stressi, sest ei pea igal päeval eraldi mõtlema, mida selga panna. See võimaldab neil keskenduda oma tööle, samas loob kogu kooliperele äratuntava ja meelde jääva tunde. Lisaks tugedab ühtne riietus meeskonna ühtekuuluvust.

Õpetajad heitsid ka pilgu minevikku, meenutades, millised olid nende enda koolivormid. Naelakaid ja toredaid seiku jagades viidi nooremad kuulajad ajareisile vanematesse kooliaegadesse, mil koolivorm-kooliriietus oli sageli kohustuslikud ja rangelt määratud.

Nii õpetajate kui õpilaste ühtsel riietusel on kooli logo – raamatust tarkust ammutav õpilane. Foto: Greete Toming

Ka õpilasesindusel on nüüd oma ühtsed pused, mis on värskest kooli saabunud ja mida noored kannavad rõõmuga. Pused on musta värvi ja kannavad uhket silmatorkavat kirja „Õpilasesindus“, mis aitab esindusliikmetel kooliperes selgelt eristuda. Õpilased tunnevad ennast uutes pusedes erilisel ja enesekindlalt, olles oma tegemistes edaspidi veel silmapaistvamad.

Greete Toming
Haljala Kooli arendusjuht

Päev ajalehetoimetajana: Haljala Kooli 5. klassi Tallinna seiklus

Haljala Kooli 5. klassi õpilased tegid hiljuti sisuka väljasõidu Tallinna, kus osaleti haridusprogrammis „Puust ja punaseks“. Teemaks oli „Päev ajalehetoimetajana“, kus igast õpilasest sai päevaks väike ajakirjanik, kunstnik ja loo koostaja. Klassil valmis omanimeline ajaleht, kuhu kõik said oma panuse anda.

Päev algas Eesti Lastekirjanduse Keskuses, kus lapsed valisid oma ajalehele kunstniku ja hakkasid kujundama selle lehe sisu. Õppisime luuletuste ja reklaamide kirjutamist, lahendasime anagramme ja saime aimu, kuidas sünnib üks ajalehenumber. Kirjanduskeskuse loomemängud ja ülesanded pakkusid kõigile põnevust.

Järgmisena viis teekond Eesti Ajaloomuuseumisse, kus kuulsime põnevaid lugusid keskajast. Meile räägiti keskaja ehitistest, kommetest ja eluviisidest ning anti ülevaade selle aja relvadest ja pidudest. Lisaks oli igal õpila-

Lastekirjanduse Keskuses oli eriti hubane olla. Foto: Önnela Lembke

sel võimalus giidiks olla ja oma kaaslastele vitriinis nähtavat eset tutvustada – tekstid eseme kohta olid eelnevalt ette antud, nii et põnevat sisu oli lihtne jagada.

Peale harivat hommikupoolikut ootas meid kosutav lõuna restoranis Trofee. Lapsed said süüa maitsvat pastarööga ja salatit, mis andis energiat päeva jätkamiseks. Tunne oli täitsa, nagu päris

restoranis – pidime oskama ka vastavalt käituda.

Päeva viimaseks peatuspaigaks oli Niguliste muuseum, kus tutvusime kuulsal „Surmatantsu“ maali- ning uurisime Lübeckist pärit kappalartit, mille Eesti kaupmehele kunagi soetasid. Saime teada pühakute rollist ning küsida ühe küsimuse giidilt, kes kehastus hetkeks pühak Gertrudiks. Suur-

gugune hetk oli liftisõit Niguliste kiriku tippu, kust avanes vaade kogu Tallinnale – T1 keskusest kuni merepiirini välja.

Päev oli täis vaheldusrikkaid tegevusi ja uusi teadmisi. „Mulle õppepäev meeldis! Ootan juba uusi väljasõite ja soovitan seda kõigile oma sõpradele,“ võttis Kameron Urmet 5. klassist päeva kokku. Käroli Sepp lisas, et vanalinna tänavatel liikumine ja bussisõit pakkusid samuti palju lõbusat vaheldust. Päeva jooksul said noored ajakirjanikud täita ajalehe lehekülgi ning oma sammud kenasti täis käia.

Selline ajakirjanikupäev Tallinnas tõi kooliellu vaheldust ja praktilist kogemust – aitäh õpetajatele ja programmikorraldajatele, kes sellise päeva võimaldasid!

Kameron Urmet
Käroli Sepp
5. klass
Haljala Kool

Sügisõhtu valguses oli hea meel näha nii palju kogukonna liikmed koos sõpradega liikumas. Foto: Kersti Naarits

Orienteerumine kõrvitsatega tõi Haljala kogukonna kokku

Halloween'i eelõhtul, 30. oktoobril, korraldas Haljala Kooli loovainete õppekoda vahva ja kaasahaarava orienteerumisõhtu, kuhu olid oodatud kõik kogukonna liikmed – alates väikestest lastest kuni täiskasvanuteni. Üritus pakkus põnevat tegevust kogu perele.

Orienteerumisõhtul osalesid meeskonnad, kes liikusid Haljala tänavatel, lahendades erinevaid ülesandeid ning pannes proovile oma teadmised ja nutikuse. Igal meeskonnal oli kaasas erilist tähendust omav kõrvits – mõned olid suured ja uhked, teised jällegi väikesed, kuid kõik

täiesti ainulaadsed. Kõrvitsad lisasid üritusele tavapärasest erinevat hõngu, see muutis halloween'i-eelse õhtu hoopis huvitavamaks.

Koolimaja ette kogunenud inimesi vaadates oli selgelt näha, et Haljala Kooli orienteerumisõhtu võeti südamliselt vastu – kohale tuli suur hulk osalejaid, mis kinnitas Haljala Kooli ja kogukonna tugevate sidemete olulisust. Ürituse korraldamisel andsid oma panuse loovainete õpetajad, kes olid põhjalikult ette valmistanud nii rajad kui ka ülesanded, et igaüks saaks kogeda midagi uut ja huvitavat, täiendada oma teadmisi

halloween'ist ning mis olulisim, veeta pere ja sõpradega värskes õhus aega.

Haljala Kooli õpetaja Kersti Naarits rõhutas samuti liikumise tähtsust laste ja täiskasvanu inimesi vaadates oli selgelt näha, et oluline mitte ainult füüsilise tervise, vaid ka vaimse heaolu jaoks. Ühised tegevused värskes õhus, nagu see orienteerumisõhtu, aitavad luua sidet kogukonnaga ja annavad võimaluse koos aega veeta viisil, mis toob naeratuse näole."

Osalejate tagasiside oli igati positiivne – lapsed ja täiskasvanud kiitsid võimalust veeta üks tore õhtu liikudes ja ülesandeid

lahendades. Sellised üritused näitavad, kui oluline on Haljala Kooli roll kohaliku elu edendamisel ja kogukonna ühendamisel.

Kooli loovainete õppekoda tänab kõiki osalejaid, kes oma kõrvitsasõbrad kaasa võtsid ning õhtust täiel rinnal osa võtsid. Kui sel korral jäi mõni kõrvits veel koju, siis loodame, et järgmisel orienteerumisel on ka nemad kohal. Haljala Kooli kogukonnaüritused on alati avatud ja ootavad kaasa lööma kõiki huvilisi!

Greete Toming
Haljala Kooli arendusjuht

Haljala Kooli õpilasesinduse helkurikoolitus tõi liiklusohutuse fookusesse

Haljala Kooli õpilasesinduse aktiivsed liikmed võtsid õpilasesinduse töö-öö raames ette kaasahaarava ja praktilise helkurikoolituse, millele pani oma teadmiste ja nõuannetega öla alla ka Transpordiameti liiklusohutuse ekspert Darja Lukašenko-Tšistotin. Helkurikoolitus tõi selgust mitmetesse praktilistesse küsimustesse, mille teadmine võib liikluses elusid päästa.

Koolitusel keskenduti peamistele küsimustele, mis tihipeale helkurite kasutamise juures tekivad. Ühiselt uuriti näiteks, kas pesumasinas läbi käinud helkur ikka veel toimib ning kui kaugelt suudab autojuht pimedal teel liikuvat jalakäijat märgata. Samuti selgitati välja, millistest materjalidest valmistatud helkurid tagavad parima nähtavuse ning millised meetodid muudavad liikleja pimedas kõige paremini nähtavaks.

Üks koolituse teemasid oli õige kõrguse ja asukoha leidmine, kuhu helkur tuleks kinnitada – et see oleks täpselt auto tulede kõrgusel ja autojuhile märgatav. „Paljud ei tea, et helkur peab asuma auto tulede kõrgusel, et juhid seda pimedal ajal õigeaegselt märkaksid. Selle teadmise abil saavad kõik liiklejad enda nähtavust parandada ja liiklusohutust tõsta,“ selgitas õpilasesinduse liige Annaliisa

Koolituse eesmärk oli praktiliselt näidata, kuidas helkuri olemasolu võib liikluses kiiret reageerimist parandada. Koos mõeldeti, kui kiiresti autojuht suudab peatumistekonna läbi da ning miks on vajalik, et hel-

Transpordiamet toetas õpilasesindust ka erinevate helkivate vahenditega, mida koolitustel teistele noortele tutvustada – ÕE liikmed kinnitasid kui ühest suust, et pimeduses paistis kõige rohkem silma väga praktiline helkurkott. Foto: Greete Toming

kurid ja muud helkivad detailid paistaksid silma juba varakult.

„Koolitus andis meile palju uusi teadmisi ja samas tugevdas teadlikkust selle kohta, kuidas iseenda ja teiste ohutust pimedal ajal suurendada,“ ütles Haljala Kooli õpilasesinduse

juhatus liige Kristelle. „Iga väike samm ja detail, nagu õigesse kohta kinnitatud helkur, võib liikluses määravaks saada.“

Koolitus lõpetati praktilise töötoaga õues, kus kõik osalejad said erinevaid helkureid testida ja nende nähtavust kontrolli-

da. Koolituse tulemusena viib õpilasesindus II perioodil läbi erinevaid liiklusohutust tõstavaid tegevusi kogu kooliperele.

Heleri Lillepuu
Haljala Kooli õpilasesinduse juhatus liige

VÕSU KOOL

Õpetajate päev

Reedel, 4. oktoobril said kõik meie õpetajad aja iseendale ning õpetööd viisid läbi lõpuklassi noormehed koostöös lapsevanemate ja kooli vilistlastega. Päev oli täis rõõmsat elevust, kuid ka tõsist tööd. Eesti keele tundides oli nii rühmatööd, kui individuaalset kirjutamist; matemaatikas rehkendati üheskoos nii hulkkliimete, võrrandite kui naturaalarvudega. Muusikas kõlas klaverimängu ja kehalises kasvatuses said treenitud nii täpsus kui osavus. Kunstitundides värviti, vooliti ja meisterdati, et oma loovust arendada. Päevast ei puudunud ka soome keele, õuesõppe- ja raamatukogutund. Oli igati tegus päev!

Lemmikloomapäev

Teisipäeval oli koolimaja jällegi täis rõõmsat elevust ja kuulda oli heliseid, mida tavapärastel koolipäevadel kuulda ei ole. Toimus lemmikloomapäev ja sel päeval võisid kõik soovijad kaasa võtta oma lemmikud. Kohal olid koerad, kassid, jäneseid, hamstrid, viirpapagoide ja isegi ritsikad!

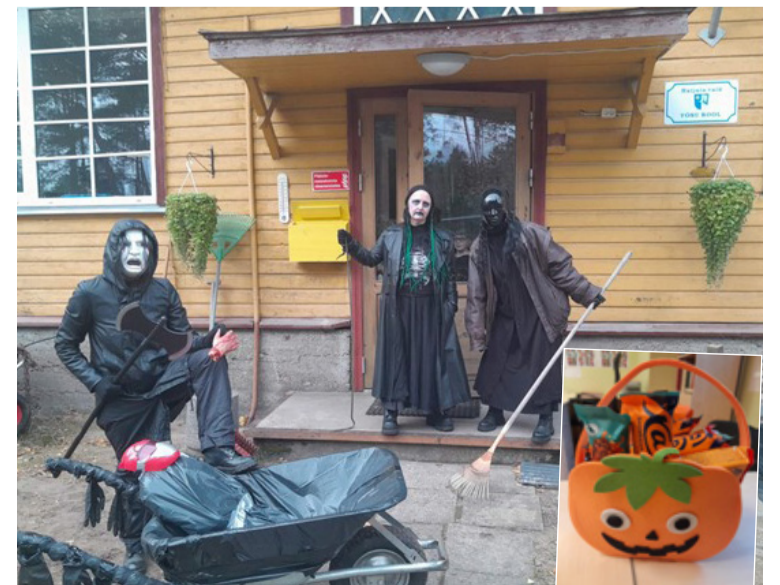
Külalisena esines suur lemmikloomapidaja Toomas Pranstibel, kellel meie koolis olid kaasas troopilised laululinnud ja papagoide. Kõik klassid said osaleda töötoas, kus saime teadmisi nii eesti, kui ka lõunamaa lindude eluviisist, toitumisest ja kasvatusest.

Halloween'i nädal

Koolivaheajalt naastes oli koolimaja tundmatuseni muutunud. Tumedad aknad, ämblikuvõrgud, ämblikud, pealuud, luukered, kuid õnneks ka helendavad kollased kõrvitsalaternad, mis pisutki valgust töid. Lisaks muutunud interjööri, liikus sel nädalal koolimajas ka palju erinevaid tegelasi...zombid, luukered, nõianeid, ämblikud, kummitused, draakonid ja vampiirid. Kuid läbi astus ka rõõmus Pipi ja meie rahvusloom Hunt. Neljapäeval, 31. oktoobril võeti kõik koolituliijad aga eriti „soojalt“ vastu kolme zombi poolt, kes päevale hoo sisse liikkasid. Vahetunnid olid sisustatud lõbusate mängudega ja fuajees sai kaasa tantsida hoogsate kummitusrütmide järgi. Päeva lõpus said parimad kostüümid ka auhinnatud.

Võsu koolipere

Varangul toimus kolme külaseltsi koosloomes sündinud perepäev

Suve lõpus tekkis Põdruse, Essu ja Varangu külaseltsidel idee korraldada ühiselt kogukondadele koolitusi-koosviibimisi. Essu ja Põdrusel on toredad külalplatsid, kuid meie heitlik ilm ei soosi väga sügis-talvisel perioodil õues tegemist. Varangu külaseltsil on ilusad ja hubased ruumid, mis annavad hea võimaluse koos tegutseda ja huvilistele erinevaid võimalusi luua. Istusime koos, pidasime plaani ja esimene ühine koosviibimine saigi oktoobrikuu viimasel laupäeval toimuma.

Esimene ühine sündmusena korraldasime meeleoluka perepäeva, tegevusi ja toimetamist jätkus nii suurtele kui ka väikestele. Maja oli saginat ja suminat täis - koos degusteeriti ja hinnati külaliste kaasa toodud hoidiseid ja küpsetisi ning valmistati kõrvitsalaternaid. Küpsetiste ja hoidiste konkursi esikohad said jagatud järgnevalt:

- Parim soolane hoidis: Piret Laanepuu
- Parim magus hoidis: Leidi Kiik
- Parim soolane küpsetis: Marika Võidula
- Parim magus küpsetis: Ruslana Rooni

Auhinnad olid välja pannud külaseltsid. Eriline tänu Pehka külas tegutseva Uluala keraamika perenaisele Elele, kes sponsoreeris meid ainulaadsete käsitöö vaasidega.

Aitäh veelkord Varangu Seltsi armsale pererahvale sooja toa ja võõrustamise eest! Järgmine sündmus on plaanis juba novembri keskpaigas.

Annika Pärnamägi
Essu Selts

Terviseameti Ida regiooni juht Marje Muusikus: parim viis gripist hoidumiseks on vaksineerimine

Viiruste kõrghooajal haigestub Eestis grippi kümneid tuhandeid inimesi. Kõige rohkem vajavad grippi vastu kaitset riskirühmad – kuni 7-aastased väikelapsed, lapseootel naised, üle 60-aastased ning samuti alaealised, kellel on terviseseisundi tõttu suurem risk tüsistusteks ja raskeks põdemiseks. Terviseameti Ida regiooni juhi Marje Muusikuse sõnul on parim viis gripist hoidumiseks ja raskete tüsistuste ennetamiseks vaksineerimine.

„Näeme igal aastal, kuidas gripp erinevates asutustes ja pereringis puhangutena levib. Parim viis sellest hoidumiseks ja grippi põhjustatud tüsistuste ennetamiseks on vaksineerimine,“ sõnas Muusikus. „Kõige kindlama kaitse annab vaksineerimine enne kõrgperioodi. Gripp on tõsine haigus, mida ei tohiks alahinnata,“ lisas ta.

Gripi riskirühmadele on vaksineerimine tasuta. Vaksineerida saab Tervisekeskuses Silmarõõm, Rakvere Haiglas ning Põhjakeskuse Apotheka apteegis.

Eelmisel viirushooajal haigestus Eestis

grippi ligikaudu 35 000 inimest, kellest üle 1500 vajas haiglaravi. Gripi tüsistustesse suri enam kui 100 inimest, nende hulgas ka üks laps. „Väikelapsed võivad põdeda grippi raskelt, sest nende immuunsüsteem ei ole veel õppinud selle viirusega võitlema. Eakatel võib grippi põdemine kutsuda esile ka muude, eriti krooniliste südame-, hingamis- ja veresoonehaiguste ägenemist,“ ütles Terviseameti gripikeskuse peaspetsialist Julia Geller.

Vaksineerimisjärgne kaitse kujuneb 2 kuni 3 nädala jooksul pärast kaitsesti. „Kui teha vaksini hooajal algul, siis on viiruse intensiivse leviku ajaks immuunsus olemas. Gripi kõrghooaeg on peagi algamas, seega on just praegu õige aeg vaksineerida, et kaitsta ennast ja oma lähedasi haiguse raskete tagajärgede eest,“ lisas Julia Geller.

Vaksineerida saab perearstikeskustes, paljudes apteekides ja raviasutuste vaksineerimiskabinettides üle Eesti. Vaksineerimiseks tuleks võtta ühendust oma perearstikeskusega või broneerida aeg

raviasutuse kodulehe kaudu. Raviasutuste kontaktid leiate: www.vaksineeri.ee/lahe-vaksineerima.

„Viirushooaja eel julgustan inimesi end vaksineerimisega kaitsma. Apteekides saab seda teha kiiresti ja mugavalt, ühendades vaksineerimise tavapärase poeskäigu või jalutuskäiguga. Apteek on sageli ka kõige lähem ja lihtsamini ligipääsetav koht vaksineerimiseks,“ ütles Eesti Proviisorapteekide Liidu juht Ly Rootslane. Apteegis vaksineerimiseks saab broneerida aega aadressil www.vaksineeriapteegis.ee.

Gripivaktsiin on tasuta hoolekandelasutuste elanikele, kõigile üle 60-aastastele, lapseootel naistele, kuni 7-aastastele lastele ning gripi riskirühma kuuluvatele alaealistele, kellel on terviseseisundi tõttu suurem risk raskelt haigestuda. Inimestele, kes riskirühma ei kuulu, maksub gripivaktsiin kuni 30 eurot, sõltuvalt vaksineerimisasutuse hinnakirjast.

Rohkem infot leiab veebilehelt www.vaksineeri.ee.

Sügisõhtu Võsupere raamatukogus

24. oktoobri õhtul kogunesid Võsupere raamatukogu sõbrad peale suve esimesele kokusaamisele. Arutati sügis-talvise hooaja tegemisi.

Sellele lisaks luges raamatukoguhoidja Aili toreda valiku sügise-teemalisi luuletusi Urve Tinnurilt ja Leelo Tunglalt. Peab tõdema, et kuigi neid on ise ka saanud lugeda, siis Aili valikut kuulates tekkis hoopis teine tunne ja see oli tore. Laule sügisest esitas end kitarril saates lasteaiatõpetaja Pille.

Aili oli koostanud ka huvitava viktoriini Eesti kirjanduse teemadel ja sellele said kõik osalised kollektiivselt vastuseid anda. Ailil jäi üle vaid tõdeda, et Võsupere raamatukogu lugejatel on päris head teadmised.

Oli üks tore sügisõhtu ja neid on veelgi tulemas. Kõik kohalikud raamatuseõbrad on oodatud. Täpsemat infot saab alati Võsupere raamatukogust.

Anne Kurepalu

RAAMATUKOGUBUSS TULEB KÜLLA!

Aaspere-Võhma-Käsmu-
Võsu ring:

27. november
18. detsember

Annikvere-Vihula-Altja-
Lahe ring

13. november
4. detsember

Essu-Varangu-Vainupea-
Karula ring

20. november
11. detsember

Täpsem info Haljala Vallaraamatukogu kodulehel, Facebook'i lehel või aadressil marion.talli@haljalaraamatukogu.ee

Haljala Valla Sõnumid

VÄLJAANDJA:
Haljala Vallavalitsus
telefon 510 6244; 325 8630
e-post haljala@haljala.ee
TOIMETAJA: Kent Kerner

KONTAKT: leht@haljalavald.ee
TIRAAŽ: 2100
TRÜKK: Printall AS
KÜLJENDUS: MK Meedia OÜ
KOJUKANNE: Omniva

Kaastööd ja reklaami avaldamise soovid edastada hiljemalt kuu 30. kuupäevaks toimetuse meiliaadressile.

SÜNDMUSED HALJALA VALLAS

16.11 kell 12 ühiskokkamine Palmse mõisas
16.11 kell 16:30 veiniõhtusöök Roman Zaštšerinski ja Urvo Ugandiga Villa Dombrovkas, Karepal
16.11 kell 19 Komöödiateatri etendus "Kolm musketäri" Haljala Rahvamajas
17.11 kell 12 uudishimu päev: Perikond Pahlenite aarded Virumaa Muuseumites
17.11 kell 13 armulauaga jumalateenistus Ilumäe kabelis
24.11 kell 16 Paul Neitsov ja Kaire Vilgats kontserttuur "Unustamatud 90ndad" Vihula mõisas
29.11 kell 18 KohvikTeater "Rannapiigad" Võsu Rannaklubis
30.11 kell 12 ühiskokkamine Palmse mõisas
1.12 kell 11 riiete müük Haljala Rahvamajas
1.12 kell 17 I adventi kontsert Haljala Rahvamajas
1.12 kuusetulede süütamine ja Võhma segakoori adventikontsert Võsu Rannaklubis
6.12 kell 19 mälumängusari Võsu Pähkel Võsu Rannaklubis
7.12 kell 12 Palmse jõulumaa Palmse mõisas
7.12 kell 17 Estonian Voices jõulukontsert Palmse mõisas
8.12 kell 12 laste jõuluhommik, lastelavastus "Eeslikese jõulud" Võsu Rannaklubis
14.12 kell 12 koduste laste jõulupidu Haljala Rahvamajas
14.12 kell 12 Palmse jõulumaa Palmse mõisas
14.12 kell 17 Laikrete perebändi kontsert "Talverütmis" Vihula mõisas
15.12 kell 16 adventikontsert Triin Niitoja Duo Võsu Rannaklubis
19.12 Haljala Kooli jõulupidu Haljala Rahvamajas
21.12 kell 12 Palmse jõulumaa Palmse mõisas
21.12 kell 15 jõulukontsert Vainupea kabelis
22.12 kell 16 Haljala segakoori adventikontsert Haljala kirikus
25.12 kell 18 esimese jõulupüha teenistus Vainupea kabelis
27.12 kell 20 vana-aasta pidu Haljala Rahvamajas
31.12 kell 18 suur aastavahetuse pidu Vihula mõisas
31.12 kell 19 aastavahetus Sagadi mõisas
31.12 kell 20 aastavahetuse pidu Võsu Rannaklubis

Haljala vallas toimuvate sündmustega saab kursis olla ka internetis: www.haljalarahvamaja.ee või Facebookis: Sündmused Haljala vallas
 Palume saata info Haljala vallas toimuvate sündmuste kohta ka aadressile: rahvamaja@haljalavald.ee

Haljala Vallaraamatukogu
kutsub:

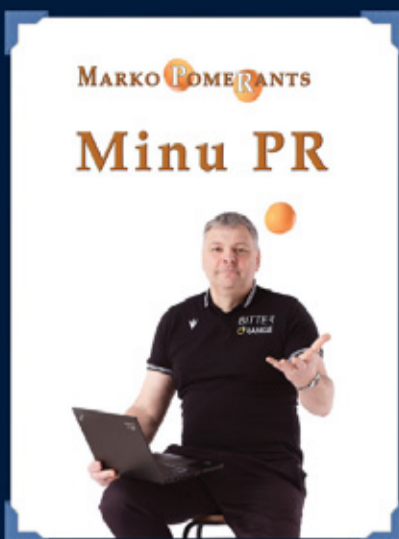
MARKO
POMERANTSI

"MINU PR"

RAAMATUESITLUS

TEISIPÄEVAL,
26. NOVEMBRIL
KELL 17:00

LEIA MEID AADRESSIL
WWW.HALJALARAAMATUKOGU.EE
JA FACEBOOKIST

DETSEMBER 2024 VÕSU RANNAKLUBIS

1.12
16.00

KUUSETULEDE SÜÜTAMINE JA
ADVENDIAJA AVAMINE VÕSUL.

ESINEB VÕHMA SEGAKOOR, PAKUME
GLÖGI JA PIPARKOOKE

8.12
11.00

JÕULUHOMMIK PEREDELE:

LASTEETENDUS "EESLIKE",
MEISTERDAMINE LASTELE,
AVATUD ON KOHVIK

15.12
16.00

ADVENDIKONTSERT:

TRIIN NIITOJA DUO

31.12
19.30

AASTAVAHETUSE PIDU
VÕSUL

ESINEB ANSAMBEL PLAYER
AVATUD ON BAAR/PUHVET

KAITSELIIDU RUTJA ÕPPEVÄLJAK

INFOGRAAFIK NOVEMBER 2024

Kuupäev	Harjutuse toimumisaeg	Harjutuse tüüp	Märkused
02.-17.11.2024	09:00-18:00	Laskmine+taktika	
18.11.2024	09:00-19:00	Taktikaharjutus	
19.-30.11.2024	08:00-20:00	Laskmine+taktika	

TÄHELEPANU! HEISATUD PUNASE LIPU KORRAL ON RUTJA ÕPPEVÄLJAKU TERRITOORIUMILE SISENEMINE ILMA VALDAJA LOATA RANGELT KEELATUD!

Kui õppeväljakul toimub tegevus, on sinna minek keelatud. Õppeväljaku graafikusse võib tulla muudatusi.

Telefon: +372 717 9649
e-post: rutja@kaiitseliit.ee

ÕNNITLEME VANEMAI

MERILI ja MARGUS PULLAT
poeg JOHANNES PULLAT
sündis 23. oktoober 2024

EGERIIN PUNDER ja RISTO PÄRTEL
Tütar BRIANNA PÄRTEL
sündis 28. oktoober 2024

ÕNNITLEME!

99

ELSE MELANIE TRAKS
23. november

96

ELGA LOEMAA
11. november

93

AINO ANTONS
7. november

91

EPP-HELINA ISOP
26. november

90

LAINA LYDIA KIRS
18. november
JOOSEP-LEONHARD SESTVERK
30. november

89

REIN MOOSES
20. november

88

SILVI BACHBLUM
10. november
JAAN PINNA
20. november

87

VAIKE PEETERMANN
21. november
MARET-HELENE SEENE
28. november
ANATOLI ŠEREMET
30. november

85

AIDE REINEBERG
8. november
HILVE RANDVIIR
9. november

83

LAINA PIIBEMAA
9. november
KARL-UGAR VAINU
16. november
VELLO PALMISTE
18. november
VILMA SALLASTE
25. november

80

ANTS KRUUTMANN
11. november
HELLE KASK
19. november

75

TAGMAR KAASIK
9. november
TIIT ÕIM
18. november
ROSILDA KARPATS
22. november
KARL INNOS
27. november
VILHELM SEPP
29. november

70

SIRJE ANTISOV
29. november

Haljala vallalehes õnnitletakse väarikasse ikka jõudnud vallakodanikke. Palume vallalehe toimetust teavitada tel +372 5194 7655 või e-posti aadressil leht@haljalavald.ee soovist mitte oma nime vallalehes õnnitluste juures avaldada.

MEIE SEAST ON LAHKUNUD

LEMBIT MÄGI 31.08.1931-13.10.2024
TIIU KÜNGAS 23.12.1942-27.10.2024
MALVE TOOMING 27.01.1948-22.10.2024
VIRGO KARTON 09.04.1959-30.10.2024

10. november reformaator Martin Lutheri (1483–1546) sünniaastapäev, mardipäev, isadepäev

11. november püha Martini, Toursi piiskopi mälestuspäev

17. november valvamispuhapäev

24. november igavikupühapäev, Kuningas Kristuse pühapäev, kirikuaasta lõpp

25. november kadripäev, märter Aleksandria Katariina (4. saj) mälestuspäev

30. november apostel Andrease päev ehk andresepäev

1. detsember adventiaja esimene pühapäev, kirikuaasta algus

8. detsember adventiaja teine pühapäev

15. detsember adventiaja kolmas pühapäev

21. detsember apostel Toomase päev ehk toomapäev

22. detsember adventiaja neljas pühapäev

24. detsember jõuluõhtu ehk jõululaupäev

25. detsember Kristuse sündimispüha ehk esimene jõulupüha

Koguduse leht

Tõstke oma pea, ja vaadake üles, sest teie lunastus läheneb! Lk 21:28

ADVENDI- JA JÕULUAJA JUMALATEENISTUSED NING SÜNDMUSED

Ilumäe kirikus koguduses

1. detsembril kl 13 adventiaja esimese pühapäeva armulauaga jumalateenistus Leerimajas.

15. detsembril kl 13 armulauaga kontsert-jumalateenistus Ilumäe kirikus. Esineb Võhma segakoor, järgneb ühine kohvilaud Leerimajas.

24. detsembril kl 13 Jõululaupäeva jumalateenistus Ilumäe kirikus.

25. detsembril kl 13 Kristuse sündimise püha armulauaga jumalateenistus Leerimajas.

Käsmu kirikus ja koguduses

Jumalateenistused igal pühapäeval kl 15.

1. detsembril kl 16.30 ukuleleansambli Sakuleeled adventikontsert. Kõlavad ukuleled ja käsikellad ning kontserdi lõpus ühislaulmine.

20. detsembril kl 9.30 Vihasoo Lasteaed-Algkooli laste jõuluhommik.

24. detsembril kl 15 Jõuluõhtu jumalateenistus laululehtedega.

25. detsembril kl 15 esimese jõulupüha missa.

Käsmu koguduse piiblitunnid toimuvad kord nädalas, üldjuhul neljapäeviti või reedeti kl 19-20.30. Hommikupalvused igal hommikul kl 8.30-9.00.

Haljala kirikus ja koguduses

Jumalateenistused igal pühapäeval kl 10, teisel ja neljandal pühapäeval on kaetud armulaud.

8. detsembril kl 14.00 Haljala Lasteaed Pesapuu adventikontsert kirikus.

22. detsembril kl 10 neljanda adventi ristimise ja leeripüha missa.

22. detsembril kl 16 Haljala laulukoori adventikontsert kirikus.

24. detsembril kl 18 Jõuluõhtu jumalateenistus laululehtedega.

25. detsembril kl 10 esimese jõulupüha jumalateenistus.

Haljala koguduse piiblitunnid toimuvad üldjuhul iga kuu kolmandal kolmapäeval, koguduse kantseleis Rakvere mnt 12, II korrus, kl 19-20.30.

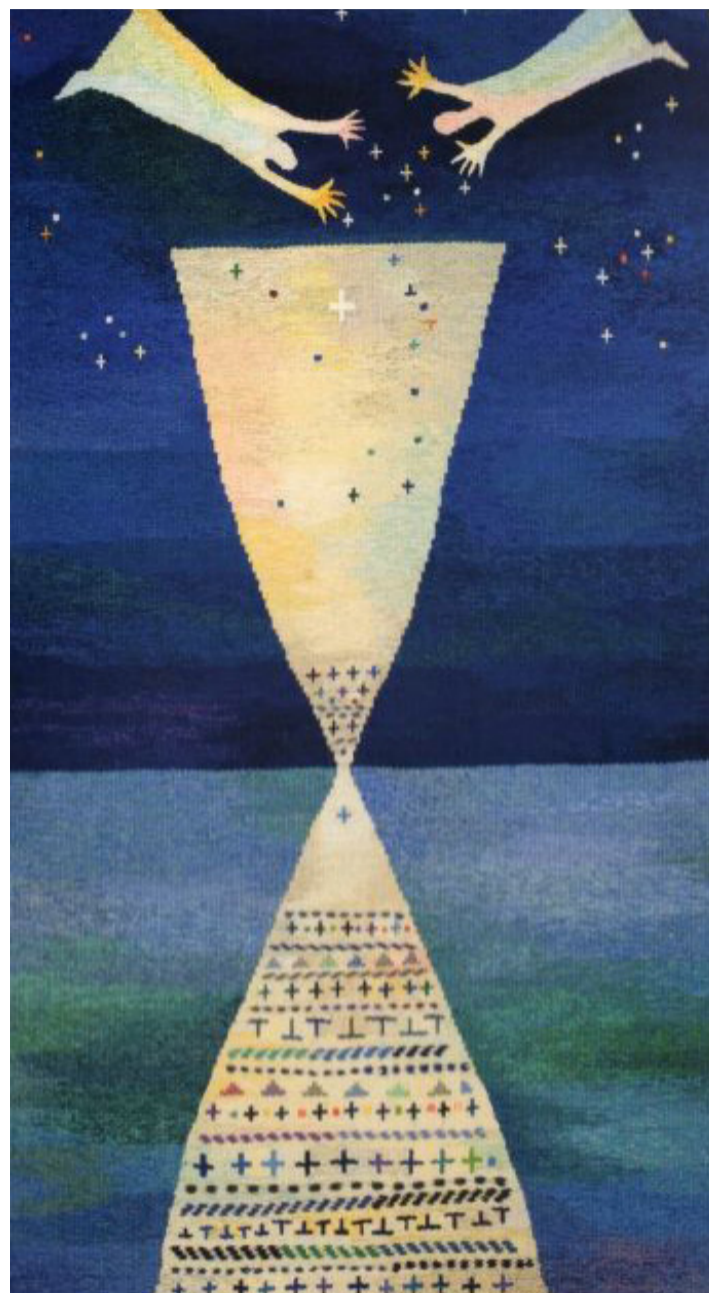
Vainupea kabelis

25. detsembril kl 18 Jõuluõhtu jumalateenistus laululehtedega.

ESKU kabelis

24. novembril kl 12.30 Igavikupühapäeva missa, kuningas Kristuse püha, kirikuaasta lõpp.

24. detsembril kl 12.30 Jõululaupäeva jumalateenistus laululehtedega.

Anu Raud gobelään „ARMUAEG“
Vaip on Väinupea kabelis alates 2011. aastast, selle tellis autorilt Valdur Liiv kadunud altarpildi asemele. 2013. aastast on kabeli ajalooline altarimaal „Peetrus merehädas- Päästa mind, Issand!“ fotokoopia taas omal kohal ning gobeläänvaip toodi altari ruumist väljapoole, võidu- ehk triumfikaare seinale.

ARMUAEG

Igal inimesel oma aeg. Igal inimesel oma liivakell. Elukillud kukuvad kitsast kellakaelast minevikumustrisse. Kõik rõõmsad ajad ning nukrad päevad kukuvad mälestuste kangaks. Iga eluhetk on imeline and. Kui peaaegu kogu tulevik on minevikuks saanud, tulevad head elulüüva inglid ja poetavad veidi eluhelbeid lisaks. Et sa veel korraks võiksid imestada ja rõõmustada, et sinililled õitsevad ja et pääsused juba kohal. Kui anuma alumine pool kellakaela kurguni täis, keeravad inglid selle kummuli, vahetavad põhja põhjatuse ja lae laotuse vastu ning puistavad elatud elu hetked taeva laotusse tähtedeks särama.

Anu Raua raamatust
„Kuue ruuduga aken“,
kirjastus SE&JS, Tallinn 2022

EESTPALVED

Jumal, Taevane Isa! Aita meil elus hinnata õigeid väärtusi, täita oma kohust ühiskonna ees ja kõiges Sinule ustavaks jäädes.

Issand Jumal! Maailm on täis rahutusi, hirmu, vaenu ja vääriti mõistmisi. Palun puududa kõigi selle maailma juhtide, valitsejate ja iga üksiku inimese südant, et me oma mõtete ja tegudega täidaksime Sinu armastuse kasku.

Issand Jeesus, meie Päästja, me täname Sind apostel Andrease eest, kes võttis kõhklematult vastu Sinu kutse ja tõi Sinu juurde ka oma venna Peetruse. Juh ja õpeta meidki nii, et täidame Sinu misjonikasku Sinu jüngeritena ja toome Sinu juurde oma vendi ja õdesid.

Halastaja Kõigeväeline Jumal! Me ootame Sinu armu ja rahu: Sinu sõna ja sakramendid tugevdagu meid lootuses ka uue kirikuaasta jooksul.

Apostel Andreas

30. novembril on kirikukalendri järgi apostel Andrease päev ehk andresepäev. Apostel Andreas oli Peetruse vend ja üks Jeesuse esimesi jüngerid. Enne kui Andreas järgnes Jeesuse kutsele, oli ta olnud Ristija Johannese õpilane. Evangeeliumi järgi oli ta „esmakutsutu“ – üks esimesest neljast apostlist (vennad Andreas ja Peetrus; vennad Jaakobus ja Johannes) Jh 1:40-42: „Üks neist kahest, kes oli kuulnud, mida Johannes ütles, ja Jeesusega kaasa läinud, oli Andreas, Siimon Peetruse vend. Ta leidis esmalt oma venna Siimona ja ütles talle: „Me oleme leidnud Messia!“ – see on tõlkes „Kristuse“. Andreas viis venna Jeesuse juurde. Jeesus ütles talle otsa vaadates: „Sina oled Siimon, Johannese poeg, sind peab hüütama Keefaseks!“ – see on tõlkes Peetruseks.“

Andreas esineb evangeeliumides vaid kolmel korral ning iga kord toob ta kellegi Jeesuse juurde – ta on tõeline „inimeste püüdja“.

Andrease esimeseks misjonitööks oli tuua oma vend Siimon Jeesuse juurde. Siimon sai uueks nimeks Peetrus. Vennad ristiti Jordani jões. Seejärel tõi ta Önnistegija juurde poisi, kellel oli kaks kala ja viis odrালেiba, mida Jeesus tegi nii paljaks, et sellest jätkus söömiseks 5000 mehele (liisaks naised ja lapsed) ning viimaks paganatest kreeklased, kes tahtsid näha Jeesust. Ta ise jäi tagaplaanile. Inimesed pidid jõudma Jeesuse, mitte Andrease juurde.

Jeesuse jüngrina tegi Andreas misjonitööd Väike-Aasias ja Musta mere piirkonnas. Ta hukati 62. aastal Patrases Ahhahas diagonaalriistil (X-tähe kujuline rist), mis saanud tema sümboliks (Andrease rist).

Rumeenia ja Venemaa peavad Andreast oma kaitsepühakuks, samuti peab Andreast oma kaitsepühakuks ka Šotimaa, mille lipul on kujutatud Andrease risti.

Allikas: Eesti Kirik 30. november 2022, Regina Hansen

Foto: internet

KOGUDUSTE KONTAKTID

EELK Haljala Püha Mauritiuse kogudus

Õpetaja Urmas Karileet, tel 5851 5800, urmas.karileet@eelk.ee
Diakon Ahti Bachblum, tel 5361 3273, ahti.bachblum@eelk.ee
Juhatuses esimees Margus Punane, tel 504 9998 a/a EE552200221028664113

SA Esku Kabel (EELK Haljala kogudus)

Vello Väinsalu, tel 504 7916, vellovainsalu@gmail.com.
Õpetaja Urmas Karileet, tel 5851 5800, urmas.karileet@eelk.ee
a/a EE942200221046039021

EELK Käsmu kogudus

Õpetaja Urmas Karileet, tel 5851 5800, urmas.karileet@eelk.ee
Juhatuses esimees Kaie Kase, tel 514 1198
Koguduse diakon Tia Vene, tel 5814 1366
A/a EE861010502018079003

Vainupea kabel

Sigrid Nuutre, Väinupea külanavem, +372 5300 6433, sigrid.nuutre@gmail.com, www.vainupea.ee

EELK Ilumäe kogudus

Hooldajaõpetaja Meelis-Lauri Erikson, tel 5345 8594, mlerikson@gmail.com.
Juhatuses esimees Öie Alt, tel 5809 1356, ilumae@eelk.ee
Kalmistuvaht: Külli Pajuste, tel 5561 3039
SEB: a/a EE241010502001277003
LHV: a/a EE507700771009811008
Koduleht: ilumae.eelk.ee
facebook.com/ilumaeikirik/
Anneta LHV pangalingi kaudu: vaata ilumae.eelk.ee/annetused või skaneeri ruutkoodi telefoni kaameraga ja teosta makse.

